

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

06 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena și Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Mațco Andrei în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Ștefanet Andrei xxx, născut la xxx, originar din xxx și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.06.2018 – 03.02.2020;

Instanță de apel: 31.03.2020 - 16.06.2020;

Instanță de recurs: 22.10.2020 - 06.07.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 03 februarie 2020, Ștefanet Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.287 alin.(1) Cod penal, la 1 an închisoare.

- art.152 alin.(1) Cod penal, la 1 an 6 luni închisoare.

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate i se aplică lui Ștefanet Andrei pedeapsă definitivă cu închisoare pe termen de 2 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani. S-a pus în seama lui Ștefanet Andrei ca, în perioada de probațiune să nu schimbe domiciliul fără permisiunea organelor competente.

A fost admisă parțial acțiunea civilă a părții vătămate Voicu Roman și dispusă încasarea de la Ștefanet Andrei în beneficiul lui Voicu Roman a sumei de 11 652,75 lei cu titlu de prejudiciul material și suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea civilă s-a respinge ca fiind neîntemeiată."

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Ștefanet Andrei, la data de 13 martie 2018, în jurul orelor 16:40 min., din motive huliganice, aflându-se la trecere pietonală de pe bd. Moscova 6, mun. Chișinău, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, manifestând o vădită lipsă de

respect față de societate, din intenții huliganice, printr-un cinism și obrăznicie deosebită, încălcând grosolan ordinea publică, i-a aplicat cet. Voicu Roman Semion, a.n.1986, multiple lovituri în regiunea corpului, cauzându-i astfel părții vătămate dureri fizice.

Tot el, la data de 13 martie 2018, în jurul orelor 16:40 min., din motive huliganice, aflându-se la trecere pietonală de pe bd. Moscova, 6, mun. Chișinău, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, manifestând o vădită lipsă de respect față de societate și de nomele de conviețuiri morală în societate, i-a aplicat cet. Voicu Roman, a.n.1986, lovituri cu pumnul în regiunea feței, prin ce, conform raportului de expertiză nr.201802D0652 din 13 aprilie 2018, i-a cauzat leziuni corporale sub forma de fractură osului metacarpian V, mâna dreaptă la nivelul bazei cu deplasarea fragmentelor; fractura oaselor nazale, echimoză la nivelul feței, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, ce condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală medie.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept, că faptele inculpatului Ștefanet Andrei întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de: - art.287 alin.(1) Cod penal, huliganismul, potrivit indicilor: „acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită; - art.152 alin.(1) Cod penal, potrivit indicilor: „vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă.

3. *Avocatul Mațco Andrei în numele inculpatului* a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care în privința inculpatului să fie încetat în temeiul art.332 alin.(2) Cod de procedură penală pentru incriminarea comiterii infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta comisă constituie contravenție prevăzută de art.78 alin.(2) Cod contravențional, iar pentru încriminarea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal să fie pronunțată o sentința de achitare în baza art.390 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii cu lăsarea fără examinare a acțiunii civile înaintate." (f.d.187 verso);

În motivarea apelului apărarea a invocat că, partea acuzării nu a administrat și prezentat instanței probe pertinente, admisibile și concludente, care în volum deplin ar dovedi direct vinovăția inculpatului Ștefanet Andrei în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.278 alin.(1), 152 alin.(1) Cod penal, care ar putea sta baza adoptării unei sentințe de condamnare - acestea se bazează doar pe presupuneri și interpretări nefondate.

A evidențiat că, instanța de judecată a respins ca probă și raportul de expertiză extrajudiciară nr. 201802D1019 din 31 mai 2018, întocmit în privința

inculpatului Ștefanuț Andrei care a fost prezentat drept probă din partea apărării prin care se confirmă în mod cert și obiectiv, reconfirmându-se de fapt declarațiile martorilor oculari audiați în instanța de judecată (Țurcan Vasilii și Veprențeva Galina) că partea vătămată cu pumnii i-a aplicat lui Ștefanuț Andrei lovituri, chiar și să admitem sub așa zisa „apărare” prin ce i-a cauzat leziuni corporale descrise de specialist în raport. Drept motiv invocat de prima instanță care a stat la baza respingerii probei indicate a servit că inculpatul urma în cadrul urmăririi penale să solicite efectuarea expertizei medico-legale în vederea stabilirii leziunilor corporale, iar raportul de expertiză extrajudiciară a fost efectuat/întocmit în lipsa investigațiilor prescrise, lăsând loc de interpretări, fără a se indica care anume și fără a se întreprinde acțiuni de verificare și înlăturare a așa ziselor „interpretări” apărute în opinia instanței de judecată prin numirea unei expertize medico-legale noi solicitate de partea apărării.

De asemenea, a remarcat că prima instanță nu s-a clarificat și dat o apreciere clară și certă care au fost totuși acțiunile concret incriminate ca fiind comise în parte de inculpat și prin ce probe cercetate în ședința de judecată se confirmă că acesta a comis mai întâi fapta penală de huliganism incriminată în baza art.287 alin.(1) Cod penal și apoi acțiunile acestuia au trecut în comiterea infracțiunii de vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal.

3.1. Avocatul Botnari Andrei în numele părții vătămate Voicu Roman a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ștefanuț Andrei se va recunoaște vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.287 alin.(1), 152 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea pedepsei maxime prevăzute de lege.

De asemenea, a solicitat admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea din contul inculpatului Ștefanuț Andrei, în beneficiul părții vătămate Voicu Roman, a prejudiciului material cauzat în mărime de 15 502,75 lei, prejudiciului moral în mărime de 200 000,00 lei și cheltuielile de judecată pentru serviciile avocatului în mărime de 15 000,00 lei pentru participarea în prima instanță și 5 000,00 lei pentru participarea în instanța de apel.

În motivarea apelului a invocat că, Ștefanuț Andrei prin comportamentul său ilegal a cauzat lui Voicu Roman un prejudiciu material în mărime de 15 502,75 lei, însă prima instanță a admis parțial acest capăt de cerere în mărime de 11 652,75 lei ce sunt formate din 1 612,75 lei achitate pentru serviciile medicale prescrise prin rețeta medicului (f.d.94), suma de 4 300,00 lei achitată pentru serviciile medicale prestate în cadrul centrului medical "Neuromed", precum și suma de 5 740 lei achitată pentru serviciile medicale prestate în cadrul centrului medical "Oculus Prim". În rest, prejudiciul material în sumă de 3 850 lei prima instanță l-a considerat neprobat, fără a da o argumentare clară și explicită referitor la concluzia respectivă, or, la cererea cu privire la încasarea prejudiciului cauzat, partea vătămată a prezentat dovezi de plată a sumei de 15 502,75 și anume certificate eliberate de instituțiile medicale cât și cecurile de casă.

Reieșind din faptul că, în rezultatul infracțiunii părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu moral, Voicu Roman a solicitat încasarea din contul lui Ștefanuț

Andrei a sumei în mărime de 200 000,00 lei, însă prima instanță a considerat neîntemeiat argumentele aduse în susținerea cererii și a admis parțial pretenția în mărime de doar 15 000,00 lei.

A menționat că, leziunile corporale cauzate părții vătămate sunt resimțite o perioadă îndelungată de timp, fiind afectată vederea acestuia, ultimului fiindu-i cauzate suferințe psihice considerabile. În rezultatul infracțiunii săvârșite de către Ștefan Ț Andrei s-a înrăutățit esențial starea sănătății lui Voicu Roman, care este nevoit să îndure dureri și incomodități psihologice fapt demonstrat inclusiv prin actele consultative eliberate de centrele medicale specializate. Toate aceste circumstanțe demonstrează că valoarea compensației pentru prejudiciul moral cauzat, stabilită de prima instanță nu este suficientă și justificată ținând cont de toate circumstanțele cauzei.

De asemenea, pentru asistenta juridică calificată, acordată în cadrul prezentei cauze penale, partea vătămată a contractat un avocat contra sumei de 15 000,00 lei pentru participarea în prima instanță, 5 000,00 lei pentru participarea în instanța de apel și 5 000,00 lei pentru asistența acordată în instanța de recurs, care la fel în conformitate cu legislația în vigoare urmează a fi încasați de la persoana vinovată în săvârșirea infracțiunii.

Prima instanță, a respins acest capăt de cerere pe motiv că partea vătămată nu a anexat la cererea înaintată, contractul de asistenta juridică și bonul de plată. Într-adevăr actele respective nu au fost prezentate odată cu înaintarea acțiunii civile, însă, acestea au fost înaintate spre anexare la dosar în cadrul ședinței de judecată, de către avocatul Botnari Andrei, care a prezentat copia autenticată corespunzător a contractului de asistenta juridică nr.4 din 01.02.2019 și ordinul de plată a sumei de 15 000,00 lei nr.1 din 21 martie 2019, care demonstrează cu certitudine temeinicia pretenției înaintate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de avocatul Botnari Andrei, în numele părții vătămate Voicu Roman.

A fost admis apelul declarat de avocatul Mațco Andrei în numele inculpatului, casată parțial sentința, în partea condamnării inculpatului Ștefan Ț Andrei în baza art.287 alin.(1) Cod penal, precum, și în partea pedepsei, pronunțând o nouă hotărâre, prin care s-a încetat procesul penal în baza art.287 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului constituie contravenție.

Ștefan Ț Andrei a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.78 Cod contravențional și s-a încetat procesul contravențional din motiv că a intervenit prescripția răspunderii contravenționale.

Ștefan Ț Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin. (1) Cod penal, se pedepsește cu închisoare la 1 an și, prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, se suspendă condiționat executarea pedepsei pe termenul de probațiune de 1 an.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, conform art.414 alin.(4) Cod de procedură penală, pe învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(1) Cod penal, instanța de apel dă o nouă apreciere probelor administrate. Astfel, potrivit art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, fiecare

probă este apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentii, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel apreciind probele administrate în cauză, pe episodul respectiv, consideră ca este dovedită vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei constatate, iar probele dovedesc cu certitudine că, în circumstanțele stabilite, inculpatul Ștefaneț Andrei i-a cauzat vătămări neînsemnate a integrității corporale lui Voicu Roman.

În atare situație, instanța de apel a constatat că, fapta săvârșită de inculpat nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii imputate, ci constituie contravenție.

Pe linia de concluzii cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componente de contravenție prevăzute de lege, instanța de apel a calificat fapta reținută în sarcina inculpatului Ștefaneț Andrei în baza art.78 alin.(1) Cod contravențional.

Instanța de apel a conchis că, în speță, nu există temei pentru răspundere cumulativă a inculpatului în baza art.152 alin. (1) și art.287 Cod penal, or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violenta este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”.

În continuare, instanța de apel a menționat că, conform actului de învinuire, inculpatul este tras la răspundere penală pentru comiterea a 2 fapte criminale distincte, fiind descrise și respectiv, încadrate juridic pe 2 episoade de învinuire. În ambele cazuri, obiectul juridic al infracțiunilor imputate este sănătatea persoanei, iar latura obiectivă sunt acțiunile violente de vătămare a integrității corporale.

Instanța de apel consideră că, acțiunile de cauzare a vătămarilor corporale neînsemnate părții vătămate nu se cuprind în acțiunile de huliganism, motiv pentru care faptele inculpatului se cuprind în baza art.78 alin.(1) Cod contravențional și în baza art.152 alin.(1) Cod penal.

Cu privire la răspunderea contravențională în baza art.78 alin.(1) Cod contravențional, instanța de apel a stabilit intervenirea prescripției, dat fiind că la timpul săvârșirii faptei, în conformitate cu prevederile art.30 alin.(2) Cod contravențional în vigoare, termenul de prescripție era de 1 an.

Instanța de apel a conchis că, la adoptarea soluției de condamnare a inculpatului în temeiul art.287 alin.(1) Cod penal, prima instanță n-a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.art.7, 101, 384 Cod de procedură penală.

Totodată, a reținut că, starea de fapt și de drept stabilită prin sentința, pe episodul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, concordă cu probele administrate și apreciate de prima instanță.

Probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sânt admisibile conform prevederilor art.95 Cod de procedură penală și sânt apreciate conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel a relevat că, față de lucrul judecat de prima instanță, în partea respectivă a sentinței, se constată motivarea amplă și temeinică cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta reținută în sarcina inculpatului, calificată în baza art.152 alin.(1)

Cod penal, astfel fiind în corespundere cu exigențele art.6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În contextul evaluării activității primei instanțe cu privire la aprecierea probelor administrate în cauză, pe acest episod de învinuire și condamnare, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor prezentate de părți, instanța de apel fiind solidară cu concluziile cuprinse în sentință, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită prin probatoriul administrat în cadrul procesului penal.

În context, instanța de apel a respins argumentele părții apărării cu privire la recalificarea faptei din art.152 alin.(1) Cod penal în art.78 alin.(2) Cod contravențional, or, primă instanță corect a stabilit că, în speță, s-au probat cu certitudine acțiunile inculpatului de vătămare intenționată a părții vătămate.

4.2. Cu privire la pedeapsa aplicată inculpatului în baza art.152 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a apreciat-o ca fiind fondată parțial, or, prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 70, 75, 84 și 90 Cod penal.

La caz, instanța de apel a reținut că, în partea pedepsei aplicate în baza art.152 alin.(1) Cod penal se impune necesitatea de a interveni, în sensul micșorării termenului închisorii.

Pe această linie de considerente, urmărind scopul enunțat la art.61 alin.(2) Cod penal, se consideră oportună și rezonabilă aplicarea pedepsei prevăzute de lege - închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe termenul de probațiune fixat.

Se remarcă faptul că, odată ce infracțiunea este recalificată de la art.287 alin.(1) Cod penal la art.78 alin.(1) Cod contravențional, urmează a fi excluse din sentință dispozițiile privind aplicarea prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, nefiind prezent concursul de infracțiuni.

În atare considerente, au fost respinse ca nefondate solicitările părții vătămate cu privire la înăsprirea pedepsei inculpatului.

4.3. Cu privire la motivele invocate în apelul avocatului, în numele părții vătămate Voicu Roman, ce vizează respingerea acțiunii civile parțial în partea încasării prejudiciului material și moral produs prin infracțiune, precum și în partea cheltuielilor de judecată pentru serviciile avocatului s-a apreciat ca fiind nefondate.

Astfel, în prezenta cauză penală prima instanță corect a stabilit mărimea cuantumului despăgubirilor convenite în partea încasării prejudiciului material și moral produs prin infracțiune părții vătămate.

Cu privire la soluționarea acțiunii civile, în partea cuantumului prejudiciului moral produs prin infracțiune, prima instanță a acordat deplină eficiența prevederilor art.219 alin.(4), 220 și 387 alin.(1) Cod de procedură penală.

La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral au fost luat în considerație rezultatele infracționale, care au influențat considerabil starea psihică a părții vătămate.

Cu privire la cheltuielile judiciare legate de asistenta juridică, instanța de apel a remarcat despre posibilitatea părții de a-și revendica cerințele respective în procesul civil, prezentând probe în susținerea poziției.

5. Avocatul Mațco Andrei în numele inculpatului, în temeiul pct.6), 10), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile

instanțelor de fond, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei noi hotărâri, de încetarea în temeiul art.332 alin.(2) Cod de procedură penală pentru incriminarea comiterii infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta comisă constituie contravenție administrativă prevăzută de art.78 alin.(2) Cod contravențional, iar pentru încriminarea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal să fie pronunțată o sentință de achitare în baza art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, cu lăsarea fără examinare a acțiunii civile înaintate.

În motivarea recursului a invocat că, fiind studiate motivele reținute de către instanțele ierarhic inferioare în hotărârile sale contestate în coraport cu argumentele de fapt și de drept invocate de partea apărării în cererea de apel consideră că concluziile acestora sunt neîntemeiate bazate pe o interpretare eronată, neîntemeiată și unilaterală a mijloacelor probatorii.

Apărarea consideră că, analizând textual partea descriptivă a deciziei contestate, nu sânt alte careva argumente și motive decât cele care au fost preluate/copiate din sentința primei instanțe, iar motivarea soluției contravine dispozitivului prin calificarea eronată a faptelor incriminate inculpatului.

Consideră că, greșit instanță de apel a recalificat faptele, pe motiv că acestea (articolele incriminate) se exclud una pe alta reciproc, iar în partea motivată, în genere se indică că în acțiunile lui Ștefan Țurcan Andrei nu se conțin elementele componenței de infracțiune prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal, acestea urmând în opinia instanței de apel a fi calificate în baza art.78 alin.(1) Cod contravențional și art.152 alin.(1) Cod penal.

Totodată, partea apărării consideră că decizia instanței de apel nu conține argumentarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal prin prisma probatoriului anexat la dosar și cercetat în ședința de judecată, așa cum prevede art.101 Cod de procedură penală, mai întâi fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, iar o asemenea modalitate de motivare a deciziei afectează în primul rând dreptul la un proces echitabil al inculpatului în contextul în care vinovăția acestuia totuși a fost constatată în lipsa unei cercetări veritabile a probelor.

De altfel, indică că din conținutul deciziei instanței de apel nu rezultă efectuarea aprecierii probelor, în special a declarațiilor martorilor Țurcan Vasile și Veprențeva Galina. Potrivit declarațiilor martorului Țurcan Vasile acesta a declarat, cităm: "...Partea vătămată după lovitura inculpatului la lovit înapoi și a început îmbrânceala în plina stradă..."; martorul Veprențeva Galina care este soția martorului, Țurcan Vasile la fel a declarat, cităm: "... Partea vătămată sa pierdut cu firea din motiv că a fost pe neașteptați, apoi când și-a revenit ia aplicat înapoi o lovitură inculpatului...", tot acest martor la întrebarea nr. 7 adresată de avocatul inculpatului a reconfirmat că, cităm: "a fost un schimb de lovituri ...".

Tot în această ordine de idei, menționează că, în ședința de judecată a instanței de fond, a fost citat și audiat medicul legist, Ciorbă Constantin care a întocmit Raportul de expertiză judiciară medico-legală în privința părții vătămate, Voicu Roman. Astfel, medicul legist, Ciorbă Constantin în cadrul audierii din 26 noiembrie 2019 a confirmat că fractura degetului metacarpian V al mâinii drepte.

cităm: „putea avea loc ca rezultat al lovirii cu pumnul de un obiect contondent dur care putea fi și oasele craniului”. Adică ca rezultat al aplicării inculpatului de către partea vătămată a lovirilor cu pumnii în regiunea capului ca răspuns la loviturile primite inițial. Această concluzie/declarație este însă ignorată atât de prima instanță, cât și de instanță de apel, fiind lăsată fără careva apreciere și verificare, dar care urma a fi examinată și apreciată în coroborare cu celelalte probe, în special cu declarațiile date de martorii oculari și inculpat, în partea ce tine că totuși partea vătămată i-a aplicat la rândul său lovituri inculpatului. Mai mult, medicul legist prin declarațiile sale a confirmat că fractura degetului metacarpian V figurează în literatura de specialitate cu denumirea „fractura boxerului ” și care poate apărea ca rezultat al lovirii cu pumnul de un obiect contondent dur.

De asemenea, evidențiază că la întrebarea de concretizare formulată de către prima instanță față de medicul legist, C. Ciorba, ultimul a declarat că anume prin constatarea fracturii osului V metacarpian a mâinii drepte la cet. R. Voicu a servit unicul temei de a califica gradul leziunilor corporale ca fiind medii. În caz contrar, leziunile corporale urmau a fi calificate ca leziuni corporale ușoare.

Explică detaliat că, anume din împrejurările indicate, partea apărării în ședințele de judecată atât în prima instanță, cât și în apel, prin cereri scrise a solicitat instanțelor de judecată inferioare dispunerea efectuării unei noi expertize medico-legale în vederea cercetării noilor circumstanțe apărute și întrebări decât cele puse la faza urmăririi penale în vederea stabilirii în mod corect și definitiv a leziunilor corporale cauzate părții vătămate, Voicu Roman în pofida circumstanțelor noilor apărute în baza declarațiilor date de martorii oculari: Țurcan Vasile și Veprențeva Galina care au confirmat declarațiile inculpatului că partea vătămată i-a aplicat drept răspuns mai multe lovituri cu pumnul în regiunea capului, dar care din motive analogice au fost respinse.

Prin concluzia/declarația medicului legist făcută în cadrul audierii, care de fapt constituie o probă obiectivă în coroborare cu declarațiile martorilor Veprențeva Galina și Țurcan Vasilii date în ședința de judecată, în mod cert și incontestabil se confirmă că, partea vătămată prin aplicarea lovirii cu pumnul inculpatului în regiunea feței care de fapt și reprezintă obiect contondent dur, singur și-a fracturat degetul metacarpian V al mâinii drepte, dar în nici-un caz prin aplicarea lovirilor de către inculpatul Ștefaneț Andrei care au constat în aplicarea celor două lovituri cu pumnul doar în regiunea feței.

În asemenea circumstanțe, odată ce instanțele de judecată inferioare au respins numirea expertizei medico-legale și ținând cont de prevederea că orice dubiu se interpretează în favoarea inculpatului, gradul leziunilor corporale la partea vătămată, Voicu R. urmează, sau se califică ca leziuni corporale ușoare, pentru care poate surveni doar răspunderea contravențională prevăzută de art.78 alin.(2) Cod contravențional, vătămarea integrității corporale ușoare, dar în nici un caz răspunderea penală incriminată în art.152 alin.(1) Cod penal.

Suplimentar, partea apărării notează că fiind cercetate subsidiar actele cauzei în ședința de judecată, constată că la material cauzei penale lipsesc probe precum că inculpatul a comis careva acțiuni huliganice pe carosabilul din bd. Moscova 6, mun. Chișinău până ai aplica părții vătămate cele două lovituri cu pumnul în regiunea feței, adică cele care i-au fost incriminate prin actul de sesizare a instanței

și preluate neîntemeiat de instanță de judecată. La fel, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au luat în considerare declarațiile părții vătămate care a declarat că, altercația avută cu inculpatul Ștefan Ț Andrei a durat timp de o minută, fiind un răstimp foarte scurt pentru avea posibilitate de a aplica lovituri și cauza leziuni corporale medii în circumstanțele descrise.

În final, așa cum reiese din formularea textuală a învinuirii, precum și a faptelor pretins a fi dovedite, în coroborare cu probele administrate, partea apărării consideră că învinuirea înaintată inculpatului este neclară, iar fapta reținută nu corespunde materialelor din dosar.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Colegiul penal lărgit reține că, în susținerea recursului s-au invocat pct.6), 10) și 12) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, precum și când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea

cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate. Potrivit art.385 alin.(1) pct.1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Din textul art.394 alin.(1) pct.1), 2), alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art.art.384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (Hotărârea Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3, 39, 41).

Mai mult, Colegiul penal lărgit reține că, în cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. Învinuirea se consideră mai gravă când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimația juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțe, diferă de cea de la început, urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct.3, 23, 39, 41).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, prima instanță (pct. 1., 2. din decizie), nu a judecat cauza sub aspectul ce vizează, în special, principiul *non bis in idem*, garantat de CEDO.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține că, potrivit prevederilor art.113 Cod penal, prin calificare a infracțiunii se înțelege determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală și că, aceasta se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Din jurisprudența națională se desprinde că, vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care

este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art.145, 151 sau 152 Cod penal și art.354 Cod contravențional (huliganismul nu prea grav). În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii, în baza art.145, 151 sau 152 și art.287 Cod penal, deoarece principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte (non bis in idem), garantat de art.7 Cod penal, art.22 Cod de procedură penală și art.4 al Protocolului 7 la CEDO, interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă.

Totodată, instanța de recurs evidențiază că, violența este desemnată prin sintagma „aceeași faptă”.

În contextul celor expuse, instanța de recurs constată că la examinarea cauzei, prima instanță nu s-a expus asupra faptului dacă, în condițiile speței, calificarea acțiunilor inculpatului Ștefan Ștefan conform art.152 alin.(1) și art.287 alin.(1) Cod penal, constituie sau nu o încălcare a principiului non bis in idem, în situația în care fapta a fost comisă în același interval de timp și în circumstanțe similare.

În al doilea rând, potrivit art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. În conformitate cu prevederile art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Din textul art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel).

Analizând textul deciziei contestate, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate și în acest context ține să menționeze următoarele:

a) Instanța de apel a fost sesizată de apărătorul inculpatului referitor la învinuirea în baza art.287 alin.(1) Cod penal, menționând că nu a fost elucidat „in concreto” obiectul material folosit de inculpat la comiterea infracțiunii de huliganism, criticând totodată dubla incriminare, prin prisma practicii judiciare

naționale constante.

Lecturând textul deciziei instanței de apel, instanța de recurs conchide că instanța de apel nu s-au expus în nici un mod asupra acestor afirmații, or motivarea asupra pertinentei, concludentei, utilității și veridicității probelor în aspect general, nu echivalează cu o motivare a lipsei sau după caz a prezenței obiectului material al infracțiunii.

Mai mult decât atât, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel eronat a stabilit că obiectul juridic al infracțiunilor imputate este sănătatea persoanei, iar latura obiectivă sunt acțiunile violente de vătămare a integrității corporale a victimei. Or, infracțiunea de huliganism adoptă forma unei infracțiuni complexe: - acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică reprezintă acțiunea principală; - aplicarea violenței asupra persoanelor constituie acțiunea adiacentă.

Având în vedere cele relatate, instanța de recurs evidențiază că la caz violenta, a fost aplicată prin aceeași faptă, motiv din care calificarea infracțiunilor în baza art.152 alin.(1) Cod penal și art.78 Cod Contravențional aduce ingerință art.4 al Protocolului 7 CoEDO, care interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, ceea ce constituie o încălcare a principiului „ non bis in idem”.

b) Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit, reținând prevederile art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă și faptul că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității, sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

În acest context se menționează că, instanța de apel urma să dezvăluie concluzia sa și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și apărării, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

Astfel, concluziile instanței de apel formulate mai sus poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Revenind la cauza supusă judecării, instanța de recurs apreciază ca fiind

întemeiate argumentele apărării precum că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel cu referire la explicațiile medicului legist potrivit cărora „... fractura degetului metacarpian V al mâinii drepte putea avea loc ca rezultat al lovirii cu pumnul de un obiect contondent dur care putea fi și oasele craniului ... fractura degetului metacarpian V figurează în literatura de specialitate cu denumirea „fractura boxerului”. Or, potrivit explicațiilor medicului legist, anume prin constatarea fracturii osului V metacarpian a mâinii drepte la partea vătămată Voicu Roman, a servit unicul temei de a califica gradul leziunilor corporale ca fiind medii.

Suplimentar, instanța de recurs ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

Generalizând cele expuse, Colegiul penal reamintește că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (hotărârea CtEDO Artico vs Italia (1980) § 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată.

Altfel spus, art.6 CEDO implică mai ales în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (hotărârea CtEDO Van de Hurk vs Olanda (1994) § 59).

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să tina seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, să

analizeze versiunea privind prezenta sau lipsa în acțiunile inculpatului a infracțiunii incriminate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.7 al prezentei decizii.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Mațco Andrei în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, în cauza penală în privința lui Ștefanet Andrei xxx și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia pronunțată motivat la 24 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion